

Forældreinformation

Gå glad til mad - et spise rehabiliteringsforløb

Børneafdeling H3

Gå glad til mad teamet - fra venstre: overlæge Marianne Skytte Jakobsen, sygeplejerske Lisbeth Madsen, ergoterapeut Christina Jensen, diætist Birgit Bay, psykolog Sonja Borre, sygeplejerske Sheila Wismann, ergoterapeut Marianne Guldberg, social- og sundhedsassistent Gitte Guldbæk, ergoterapeut Katrine Buur, pædagog Tina Kirkeby Jensen og psykolog Kristjan Grimssón.

Gå glad til mad er et behandlingsforløb, hvor børn der ikke selv kan spise og er afhængige af sondemad, afvænnens fra dette og får re-etableret spisefunktionen.

At kunne spise mad starter med det nyfødte barns søge- og sutrefleks. Efterhånden som barnet vokser og udvikler sig, lærer det at spise fastere føde som grød og mos. Senere lærer barnet at spise fødeemner, der skal tygges og bearbejdes før det synkes. Børn, der af flere grunde ikke lærer disse færdigheder på det biologisk mest passende tidspunkt, kan udvikle spisevægring i form af manglende evne og lyst til at spise.

At give sit barn mad er en basal opgave for forældre. Ofte har der gennem en længere periode fra familiens side været stærk fokus på barnets spisning. En del af behandlingen består i at flytte fokus fra bekymring for barnets ernæring og måltider til, at måltiderne bliver lystbetonede. Behandlingens mål er, at spisning bliver en naturlig, behagelig og social oplevelse.

Forældrene har været under hårdt pres i den tid, hvor barnet ikke har spist og ofte er dynamikken mellem forældre og barn blevet forstyrret. En del af behandlingen går ud på at bevidstgøre forældrene om relationerne til barnet og primært i spisesituationen. Det er vigtigt at der er åbenhed mellem forældre og personale. En del af behandlingen i forløbet er samtaler for forældrene med teamets psykolog. Her er der mulighed for at bearbejde det aktuelle indlæggelsesforløb og traumatiske oplevelser

i forbindelse med både barnets spiseproblemer og tidligere sygdomsforløb.

Formålet med behandlingen:

- at ændre ernæringen fra sondemad til almindelige måltider
- at opleve glæden ved at spise
- at udsukke ubehagelige oplevelser i forbindelse med at spise
- at reagere forventeligt på sult, det vil sige, at barnet mærker sammenhængen mellem at spise og være veltilpas
- at indhente forsinket udvikling; herunder mundmotorik og synkefunktion
- at afhjælpe problemer med sansebehandling og tilstræbe, at barnet får en alderssvarende kropsfornemmelse

Hvilke børn kan indgå i forløbet?

"Gå glad til mad"-forløbet henvender sig primært til børn, der af den ene eller anden grund helt eller delvist ikke indtager mad via munden og er helt eller delvist sondeernæret.

Følgende kriterier skal opfyldes:

- Barnet kan ikke spise, helt eller delvist
- Barnet er afhængig af sondemad
- Eventuel sygdom skal være under kontrol
- Barnet skal kunne synke
- Barnet må ikke have misdannelser, der forhindrer indtagelse af mad

Forløb

Når vi har modtaget en henvisning fra jeres læge, vil I blive indkaldt til en forsamtale med behandlerteamet, hvor vi vurderer, om jeres barn er egnet til at indgå i et Gå glad til mad-forløb.

Indlæggelse

I gennemsnit varer indlæggelsen 3 uger. I det omfang det er muligt, forventer vi, at begge forældre er til stede under indlæggelsen. Det er derfor vigtigt, at I inden indlæggelsen taler med vores socialrådgiver. Dette med henblik på, at få afklaret de praktiske forhold omkring orlov til begge forældre under indlæggelsen samt orlov til en forælder i en måned efter udskrivelsen.

Hvad skal der ske den første dag?
Al brug af sonden til ernæring ophører og evt. næsesonde fjernes.
Rundvisning i afdelingen incl. stue, familierum og øvrige faciliteter
Barnet vejes og måles
Præsentation af behandlerteamet
Gennemgang af hvad der skal foregå under indlæggelsen

Behandler-teamet

Det tværfaglige behandlerteam består af børnelæge, plejepersonale, ergoterapeuter, psykolog, pædagog og diætist. Hvert barn får tilknyttet et team bestående af repræsentanter fra hver faggruppe.
Der udarbejdes en ugeplan for hver uge. Den første weekend forbliver familien i

afdelingen. Herefter aftales friweekender efter behov.

Under indlæggelsen registreres **ikke** hvad barnet spiser og drikker, men barnets vandladning og afføring noteres. Under indlæggelsen vejes barnet efter behov og det er lægens ansvar at tage stilling til, om barnets ernæringstilstand og vægttab er forsvarligt. Ved tvivl tages blodprøver.

Der afholdes "Stor Stuegang" (evaluering) en gang om ugen, hvor forældre, barn og behandlerteam deltager. Ugens forløb evalueres, ugeplanen rettes til og detaljer for den følgende uge aftales. Der er forskellige aktivitetstilbud under indlæggelsen (OUHs motionsrum, internetadgang er mulig, gratis zoo-billetter m.v.).

Hvad skal der ske under indlæggelsen?

Et af principperne for behandlingen er, at barnet skal lære at man ved at spise mad, kan fjerne den ubehagelige fornemmelse af sult. Alle børn har haft ubehagelige oplevelser med mad. Derfor er det vigtigt, at barnet ikke oplever pres i forbindelse med indtagelse af mad. Der gælder følgende principper for barnets spisning under indlæggelse:

- Barnet bliver kun tilbudt mad hvis det er interesseret. Barnet skal for eksempel først hjælpes til bordet, når og hvis det viser interesse for det. Mad placeres først foran barnet, når det viser interesse ved for eksempel at pege, vende ansigtet mod maden eller åbne munden

- Mad skal være tilgængeligt for barnet hele dagen. Maden placeres på et madbord på sengestuen. Udbuddet tilpasses barnet og varierer fra dag til dag i konsistens og farver og der udbydes kendte og ukendte fødevarer for barnet. Familien kan være diskrete rollemodeller ved selv at spise af maden, men ikke for at lokke barnet.
- Al fokus fjernes fra barnets spisning. Barnet skal ikke roses eller belønnes, når det spiser og forældrene skal være bevidste om ikke at nuancere tonefaldet og for eksempel sige "hmmm"
- Der tales ikke om mad og barnets spiseproblemer, når det er til stede
- Under indlæggelsen tilbydes forældrene mad på afdelingen og spiser sammen med barnet i dagligstuen
- Al eksperimentering med maden er tilladt inden for givne rammer
- Alle måltider indtages i dagligstuen sammen med de øvrige børn
- Principperne tilpasses løbende det enkelte barns behov

Forældretid

Indlæggelsesforløbet er erfaringsmæssigt udfordrende for forældrene og en del af behandlingen er at give forældrene tid og mulighed for at bearbejde de oplevelser, der har været forbundet med barnets sygdom. Det er en hård tid for forældrene at være indlagt og derfor prioriteres "forældretid" højt. Forældrene opfordres til at forlade afdelingen

og gå en tur i byen, i biografen, på cafe m.v. og i forældretiden passes barnet af plejepersonalet, en gang om ugen, ca. 3-4 timer. Det er vores erfaring, at det styrker forældrenes overskud til at gennemføre forløbet.

Madleg

Madleg er en del af behandlingen og foregår dagligt på alle hverdage og varer ca. 1 time ad gangen. Et lagen bredes ud på gulvet, hvor der placeres forskellige madvarer, skåle, skeer m.m. Barnet får lov til at lege og eksperimentere med maden. Madlegen foregår sammen med ergoterapeuten og en af forældrene. Situationen filmes første gang af psykolog, som indledende observation til den kommende samtale. Derefter filmes 1- 2 gange for at følge udviklingen.

Formålet med madlegen er:

- At barnet oplever, at mad kan give glæde
- At barnet rører ved mad og får nye erfaringer
- At barnet får mulighed for at eksperimentere med forskellige former for konsistens og smag
- At barnet spiser og smager på maden i det omfang det har lyst, men formålet er ikke at barnet skal spise maden
- At ergoterapeuten får mulighed for at observere barnets forudsætninger for at spise (mund- og finmotorik, sanser og adfærdsmæssige reaktioner, når barnet rører ved og smager på mad)

Opfølgning

Efter udskrivelse følges barnet ambulant på afd. H3 og der kan altid rettes henvendelse til kontaktpersonerne i afdelingen.

Opfølgningsplan aftales afhængig af barnets og familiens behov. Formålet med opfølgningen er dels at følge barnets vægt og dels at støtte familien i at videreføre principperne, der er opnået under indlæggelsen.

Umiddelbart før udskrivelsen eller når det skønnes relevant, er der evt. samtale med diætisten med henblik på vejledning i alderssvarende og ernæringsrigtig kost.

Hvis ikke det enkelte barn har særlige behov, har vi fast ambulant opfølgning efter 3, 6 og 12 måneder efter udskrivelse.

Vi tilbyder desuden en årlig "gensyns-
Gå glad til mad dag for alle familier først i juni måned.

Eksempel på ugeplan for det enkelte barn

Obligatoriske elementer:

	<i>Mandag</i>	<i>Tirsdag</i>	<i>Onsdag</i>	<i>Torsdag</i>	<i>Fredag</i>	<i>Lørdag</i>	<i>Søndag</i>
<i>8-9</i>			<i>Fysioterapi</i>			<i>Fri</i>	<i>Fri</i>
<i>10-11</i>	<i>Madleg</i>	<i>Madleg</i>	<i>Madleg</i>	<i>Madleg</i>	<i>Madleg</i>		
<i>11-12</i>		<i>Psykolog</i>			<i>Stor Stuegang</i>		
<i>12-16</i>			<i>Forældre-tid</i>				

OUH
Odense Universitetshospital
Børneafdeling H3
DK 5000 Odense C
Tlf. 6541 2081 eller 2084
h3@ouh.regiontsyddanmark.dk

regiontsyddanmark.dk

Udarbejdet af Gå glad til mad-teamet.